

USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně Mgr. Jany Brothánkové a soudců JUDr. Petra Průchy a JUDr. Tomáše Langáška v právní věci žalobkyně: **JUDr. V. H.**, proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**, se sídlem Křížová 25, 225 08 Praha 5, týkající se žaloby proti rozhodnutí žalované ze dne 17. 6. 2015, č. j. X1, v řízení o kasační stížnosti žalované proti rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 26. 9. 2016, č. j. 75 Ad 16/2015 – 33, o návrhu žalované na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti,

t a k t o :

Kasační stížnosti žalované **se nepřiznává** odkladný účinek.

O d ů v o d n ě n í :

I.

[1] Nejvyššímu správnímu soudu byla doručena dne 18. 10. 2016 kasační stížnost žalované proti rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem (dále jen „krajský soud“) ze dne 26. 9. 2016, č. j. 75 Ad 16/2015 – 33 (dále jen „napadený rozsudek“). Napadeným rozsudkem byla zrušena rozhodnutí žalované ze dne 17. 6. 2015, č. j. X1, a ze dne 5. 5. 2015, č. j. X, kterými byl přiznán žalobkyni starobní důchod dle zákona č. 155/1999 Sb., o důchodovém pojištění (dále jen „zákon o důchodovém pojištění“), od 11. 4. 2015. Důvodem zrušujícího výroku byla skutečnost, že žalovaná do vyměřovacího základu pro výpočet starobního důchodu žalobkyně nesprávně nezapočítala částku odpovídající dorovnání platu soudce z důvodu nesprávného výpočtu platové základny za období let 2012 – 2014. Tato částka byla žalobkyni vyplacena na základě dohody uzavřené dne 30. 4. 2015

II.

[2] Žalovaná ke kasační stížnosti připojila návrh na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti. Uvádí, že výkonem napadeného rozsudku by došlo k pravomocnému přepočtu přiznané dávky důchodového pojištění a poukázání doplatku důchodu žalobkyni. Nastala by tak absurdní situace, při níž by podání i nepodání kasační stížnosti mělo z hlediska správního řízení a aplikace zákona o důchodovém pojištění fakticky totožný účinek. Zrušil-li by Nejvyšší správní soud napadený rozsudek, mohlo by sice dojít k

následnému snížení výše důchodu, nicméně vyplacení jednotlivých vyšších splátek důchodu a doplatku důchodu by již bylo nezvratné. Nepřiznání odkladného účinku by tak mohlo být v rozporu s důležitým veřejným zájmem, jímž je nepochybně návratnost státních prostředků do státního rozpočtu. Tuto újmu nelze poměřovat s objemem státního rozpočtu, neboť z tohoto pohledu by jakákoliv újma byla pouze zanedbatelná. Pro žalovanou by bylo podání návrhu na přiznání odkladného účinku v tomto a obdobných případech reálně vyloučeno (je bezpředmětné podávat návrh, kterému by za žádných okolností nebylo vyhověno), přestože jí tuto možnost právní úprava přiznává.

[3] Žalobkyně se k návrhu na přiznání odkladného účinku nevyjádřila.

[4] Podle § 107 odst. 1 s. ř. s. nemá kasační stížnost odkladný účinek. Nejvyšší správní soud jej ale může na návrh stěžovatele přiznat a užije přitom přiměřeně § 73 odst. 2 až 5 s. ř. s. Podle § 73 odst. 2 s. ř. s. soud přizná žalobě odkladný účinek, *jestliže by výkon nebo jiné právní následky rozhodnutí znamenaly pro žalobce nepoměrně větší újmu, než jaká přiznáním odkladného účinku může vzniknout jiným osobám, a jestliže to nebude v rozporu s důležitým veřejným zájmem.*

[5] Nutno zdůraznit, že pravidelně je odkladný účinek spojován s tzv. řádnými opravnými prostředky, např. odvoláním, kde účinky rozhodnutí správního orgánu nastávají až v okamžiku rozhodnutí o opravném prostředku. Naproti tomu u opravných prostředků mimořádných, mezi něž spadá i kasační stížnost, je přiznání odkladného účinku předmětem úvahy rozhodujícího orgánu (srov. přiměřeně usnesení Ústavního soudu sp. zn. IV. ÚS 581/06 ze dne 11. října 2006, <http://nalus.usoud.cz>: *Účelem [odložení vykonatelnosti rozhodnutí] je vytvoření časového prostoru pro posouzení ústavní stížnosti tak, aby před rozhodnutím soudu nedošlo k nevratným krokům, po nichž by se jeho rozhodování stalo jen akademickým cvičením a ochrana ústavně zaručených základních práv a svobod by byla toliko iluzorní).*

[6] Institut odkladného účinku je primárně spjat s žalobou jakožto nástrojem ochrany veřejných subjektivních práv adresáta veřejnoprávního působení. Odkladný účinek přiznávaný žalobě má proto ochránit tohoto adresáta veřejné správy před případnými neodstranitelnými negativními následky aktu veřejné správy. Poskytnutím legitimace k podání kasační stížnosti správnímu orgánu se vyjadřuje zájem na efektivitě působení objektivního práva a jednotě a zákonnosti rozhodování krajských soudů ve správním soudnictví. Z tohoto hlediska je nutno nazírat i na otázku odkladného účinku kasační stížnosti (srov. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 7. 2009, č. j. 6 Ads 87/2009 - 49, nebo ze dne 30. 6. 2015, č. j. 5 Ads 118/2015 - 18).

[7] Hrozba dalšího procesního vývoje ve správním řízení ani případná existence dvou odlišných správních rozhodnutí v téže věci (pokud by Nejvyšší správní soud napadený rozsudek zrušil), není sama o sobě důvodem pro přiznání odkladného účinku kasační stížnosti (srov. usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 1. 7. 2015, č. j. 10 Ads 99/2014 - 58). Rozšířený senát v citovaném usnesení dále konstatoval, že odkladný účinek kasační stížnosti může být žalovanému přiznán pouze ve výjimečných případech, kdy odložení účinků rozhodnutí krajského soudu bude podmíněno ochranou důležitého veřejného zájmu, jehož ohrožení bude v konkrétním případě představovat

pokračování

právě onu nepoměrně větší újmu, než která přiznáním odkladného účinků vznikne jiným osobám a jež nebude v rozporu s jiným veřejným zájmem. Žalovaný musí stejně jako žalobce újmu tvrdit a osvědčit, tj. vysvětlit, v čem tato újma a její intenzita spočívá. Kdy v konkrétní věci půjde o ohrožení veřejného zájmu v potřebné intenzitě nelze paušálně stanovit. Zároveň ovšem rozšířený senát výslovně konstatuje: *Ohrožení veřejného zájmu nemůže zpravidla představovat přiznání a vyplacení určité částky důchodu. Náklady důchodového pojištění jsou součástí nákladů státního rozpočtu; s ohledem na jeho rozsah a obsah je i případné vyplacení neprávem přiznané dávky újmou spíše zanedbatelnou.*

[8] Nejvyšší správní soud se sice ztotožňuje s žalovanou, že v případě nepřiznání odkladného účinku hypotetické zrušení napadeného rozsudku v dané věci nebude mít v části již vyplacených dávek *de facto* žádné důsledky, neboť podle § 56 odst. 1 písm. c) zákona o důchodovém pojištění platí, že zjistí-li se, že důchod byl přiznán nebo je vyplácen ve vyšší částce, než v jaké náleží, nebo byl přiznán nebo se vyplácí neprávem, důchod se sníží nebo odejme nebo jeho výplata se zastaví, a to ode dne následujícího po dni, jímž uplynulo období, za které již byl vyplacen. Účinky odejmutí nebo snížení důchodu tak působí pouze *pro futuro*, nikoliv zpětně.

[9] K újmě v podobě nezvratného vyplacení důchodu by však pro přiznání odkladného účinku musela přistoupit ještě další, výjimečná a závažná okolnost, na jejímž základě by soud dospěl k závěru, že zde existuje potenciální ohrožení veřejného zájmu v odpovídající míře (srov. též usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 10. 2016, č. j. 5 Ads 223/2016 – 12). V nyní projednávané věci však žalovaná netvrdila ani neosvědčila, že by vedle nezvratného vyplacení jednotlivých splátek důchodu a doplatku důchodu existovala další výjimečná okolnost ve výše uvedeném smyslu, jejíž intenzita by Nejvyšší správní soud mohla vést k závěru o splnění podmínek pro přiznání odkladného účinku kasační stížnosti.

[10] Žalované nadto nelze dát za pravdu v tom, že podání i nepodání kasační stížnosti by v případě nepřiznání odkladného účinku mělo z hlediska správního řízení a aplikace zákona o důchodovém pojištění fakticky totožný účinek. Případné zrušující rozhodnutí kasačního soudu nebude mít žádný vliv na dávky již vyplacené, v budoucnu nicméně bude žalovaná zavázána vyplácet žalobkyni důchod v souladu s právním názorem Nejvyššího správního soudu.

[11] Není pravdou ani to, že by bylo podání návrhu na přiznání odkladného účinku v tomto a obdobných případech reálně vyloučeno. Bez přistoupení dalších důležitých okolností však přiznání odkladného účinku kasační stížnosti v obdobných případech nebude důvodné.

[12] Nejvyšší správní soud s ohledem na výše uvedené kasační stížnosti odkladný účinek nepřiznal.

[13] Závěrem Nejvyšší správní soud připomíná, že výrok o přiznání či nepřiznání odkladného účinku kasační stížnosti je svou podstatou rozhodnutím předběžné povahy a nelze z něj předjímat budoucí rozhodnutí o věci samé (srov. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 10. 2005, č. j. 8 As 26/2005 - 76, publ. pod č. 1072/2007 Sb. NSS).

Poučení: Proti tomuto usnesení **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 15. listopadu 2016

Mgr. Jana Brothánková
předsedkyně senátu